МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра загальної та прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова
28 серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНТЕРКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Ступінь магістра
Спеціальність 035 Філологія
035. 10 Прикладна лінгвістика
Освітньо-професійна програма «Прикладна лінгвістика»

Миколаїв–2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Розробник програми: Коч Наталя Володимирівна, професор кафедри загальної та прикладної лінгвістики, доктор філологічних наук.

Рецензент: доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені І. Огієнка Л.М.Марчук.

Програму схвалено на засіданні кафедри загальної та прикладної лінгвістики
Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри загальної та прикладної лінгвістики _____(Коч Н. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол від «28» серпня 2020 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____(Мороз Т.О.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 11
Голова навчально-методичної комісії університету____(Кузнецова О. А.)

АНОТАЦІЯ.

Викладання навчальної дисципліни «Інтеркультурна комунікація» передбачає засвоєння студентами ефективних моделей міжкультурної комунікації в умовах глобалізації світу. У процесі засвоєння лекційного курсу студенти знайомляться з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації; розвають культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки; формують вміння й навички застосування на практиці отриманих знань у конкретній ситуації міжкультурного контакту; знайомляться з методами дослідження міжкультурної комунікації. У процесі практичного навчання студенти застосовують сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішної та ефективної кроскультурної комунікації, формують уміння обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу, оперувати основними поняттями та базовими категоріями інтеркультурної комунікації.

Ключові слова: інтеркультурна комунікація, глобалізація культур, культурний концепт, міжкультурна компетенція.

Course Annotation

The course "Intercultural communication" is aimed at students mastering of effective intercultural communication models in the context of globalization of the world. In the process of mastering the lecture course, students get acquainted with the history of origin and theoretical foundations of intercultural communication; develop cultural receptivity, the ability to correctly interpret various types of communicative behavior; form the skills and abilities to apply in practice the acquired knowledge in a specific situation of intercultural contact; get acquainted with the research methods of intercultural communication. In the process of practical training students use modern methods and technologies, including information, for successful and effective cross-cultural communication, develop the ability to choose optimal research approaches and methods for analyzing specific linguistic material, operate with basic concepts and basic categories of intercultural communication.

Keywords: intercultural communication, globalization of cultures, cultural concept, intercultural competence

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Інтеркультурна комунікація» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за напрямом підготовки 035 Філологія спеціалізації 035. 10 Філологія (Прикладна лінгвістика).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Інтеркультурна комунікація» є міжкультурне спілкування представників різних культур.

Міжпредметні зв'язки: філософія, соціологія, психологія, теорія комунікації, комунікативна лінгвістика, етнолінгвістика, етнопсихологія, лінгвокультурологія.

1. **Мета та завдання навчальної дисципліни**

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Інтеркультурна комунікація» є засвоєння студентами ефективних моделей міжкультурної комунікації в умовах глобалізації світу.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

– ознайомити студентів з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації;

– розвинути культурну сприйнятливість, здатність до правильної інтерпретації різноманітних видів комунікативної поведінки;

– сформувати вміння й навички застосування на практиці отриманих знань у конкретній ситуації міжкультурного контакту;

ознайомити з методами дослідження міжкультурної комунікації.

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Застосовує знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 8. Аналізує, порівнює і класифікує різні напрямки і школи в лінгвістиці; оцінює історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ПРН 9. Характеризує теоретичні та практичні аспекти конкретної філологічної галузі; демонструє поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Здійснює науковий аналіз мовного матеріалу, інтерпретує та структурує його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулює узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 16. Оперує основними поняттями та базовими категоріями новітніх прикладних галузей лінгвістики.

ПРН 17. Володіє всіма видами мовленнєвої діяльності (на базі достатнього обсягу лінгвістичних знань).

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями

І. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ІІ. Фахові:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямах і школах.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату

ФК 9. Володіння уміннями та навичками здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою та будувати рекламну кампанію. Здатність типологізувати основні канали та форми здійснення зв'язків із громадськістю, створювати різні за сугестією PR-тексти.

ФК 10. Володіння методами аналізу й структурування мовного матеріалу, навичками іншомовної комунікативної компетенції, її складовими (лінгвістичною, мовленнєвою, дискурсивною, функціональною, соціолінгвістичною, соціокультурною).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Інтеркультурна (міжкультурна) комунікація як галузь наукового знання і навчальна дисципліна. Інтегративність крос-культурної комунікації. Культурний діалог в умовах глобалізації світу.

Тема 2. Міжкультурні конфлікти XXI ст.

Тема 3. Культурний контекст. Типологія культур.

Тема 4. Автостереотипи та гетеростереотипи в крос-культурній комунікації.

Тема 5. Базові принципи невербальної крос-культурної комунікації.

Тема 6. Базові лінгвокультурні концепти світових культур.

3.Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К. : Довіра, 2007. 205 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-ге вид., доп. К. : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
4. Грушевицкая Т. Г. Основы межкультурной коммуникации : учебник для вузов М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 352 с.
5. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации. М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. 288 с.
6. Донец П. Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации. Харьков : Штрих, 2001. 384 с.
7. Зусман В. Межкультурная коммуникация : учебное пособие. Нижний Новгород, 2001. 320 с.
8. Етнопсихологія : навчально-методичний посібник. за ред. Л. Е. Орбан. Івано-Франківськ : ІДУ, 1994. 84 с.
9. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія : навч. посіб. К. : Вища школа, 2008. 328 с.
10. Коч Н. В. Міжкультурна комунікація: навч. посіб. Миколаїв : Видавництво «ЧП Румянцева А. В.», 2017. 200 с.
11. Коч Н. В. Основи теорії комунікації: навч. посіб. Миколаїв : Іліон, 2014. 268 с.
12. Леонтович О. А. Введение в межкультурную коммуникацию : учебное пособие. М. Гнозис, 2007. 386 с.
13. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
14. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : учебное пособие. Минск : ТетраСистемс, 2005. 256 с.
15. Садохин А. П. Введение в теорию межкультурной коммуникации : учебное пособие. М. : Высшая школа, 2005. 310 с.
16. Садохин А. П. Межкультурная коммуникация : учебное пособие. М. : Альфа-М, ИНФРА-М, 2006. 288 с.
17. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. К., 2002. 326 с.
18. Семенюк О. А. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
19. Словарь по межкультурной коммуникации : Понятия и персоналии / В. Г. Зинченко, В. Г. Зусман, З. И. Кирнозе, Г. П. Рябов. М. : Флинта, 2010. 136 с.

20. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация: учеб. пособ. М. : Слово, 2000. 298 с.

21. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.

Додаткова

1. Абрамова Е. Невербальная межкультурная коммуникация// Лефортовские чтения. М. : [б. в.], 2005. 140 с.

2. Алефиренко Н. Ф. Лингвокультурология : ценностно-смысловое пространство языка : учебное пособие. М. : Флинта, 2010. 288 с.

3. Аминев Г. А. Историко-психологические предпосылки межцивилизационных конфликтов : Юнгианский подход // Пространство и время в восприятии человека : историко-психологический аспект : Материалы XIV Международной научной конференции. СПб. : Нестор, 2003. Ч. 1. С. 7–9.

4. Анохіна Т. О. Тенденції позначення невербальних лакун у різномовних дискурсах // Філологічні трактати. 2010. № 1. С. 5–11.

5. Антипов Г. А. Текст как явление культуры. Новосибирск : Наука, 1989. 194 с.

6. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. М. : Языки русской культури, 1998. 896 с.

7. Бажанова В. А. Национальные формы этикета. Казань : Изд-во КГУ, 2000. 90 с.

8. Бартминский Е. Этноцентризм стереотипа : результаты исследования немецких (Бохум) и польских (Любляны) студентов в 1993–1994 гг. Речевые и ментальные стереотипы в синхронии и диахронии : тезисы конференции. М. ; [б. в.], 1995 г. С. 7–9.

9. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики : монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 281 с.

10. Библер В. С. Школа диалога культур : Идеи, опыт, перспективы. Кемерово : АЛЕФ, 1993. 415 с.

11. Бичко А. К. Феномен української інтелігенції : Спроба екзистенціального дослідження. Дрогобич : [б. в.], 1997. 115 с.

12. Бобахо В. А. Современные тенденции молодежной культуры : конфликт или преемственность поколений? // Общественные науки и современность. 1996. № 3. С. 56–65.

13. Бобрышева И. Е. Лакуны в спектре межкультурного общения// Психолингвистика и межкультурное взаимопонимание : Тезисы докладов X Всесоюзного симпозиума по психолингвистике и теории коммуникации 3-6 июня 1991 г. М. : ИЯ АН СССР, 1991. С. 35–36.

14. Богомолова Н. Н. Образы американца и советского человека в восприятии московских студентов и на страницах молодежной прессы // Вестник МГУ. 1991. № 3. С. 3–11.

15. Бондаренко Т. В. Лингвокультурный типаж британский дворецкий: понятийная составляющая. // Вестник ВолГУ. Сер. 2 «Языкознание». Вып. 2. № 2 (8). 2008. С. 152–155.

16. Борев Ю. Б. Национальные особенности юмора. // Проблемы развития литератур народов СССР. М. : Наука, 1964. С. 358–385.

17. Бороноев А. О. Основы этнической психологии. СПб : Изд-во СПбГУ, 1991. 168 с.

18. Бромлей Ю. В. Этнос и этнография. М. : Наука, 1973. 283 с.

19. Брутян Г. А. Гипотеза Сепира-Уорфа. Ереван : Луйс, 1968. 66 с.

20. Брутян Г. А. Язык. Картина мира. // Философские науки. 1973. № 1. С. 23–28.

21. Бубер М. Я и Ты. М. : Высшая школа, 1993. 175 с.

22. Будаев Э. В. Метафорическое моделирование постсоветской действительности в российском и британском политическом дискурсе : дис. … канд. филол. наук : 10.02.20 Екатеринбург, 2006. 232 с.

23. Бусурина Е. В. Лингвокультурема «дурак» в русской языковой картине мира : автореф. дис. … канд. филол. наук : 10.02.01 СПб., 2004. 22 с.

24. Бызова В. М. Психология этнических различий : проблемы менталитета, отношений, понимания : автореф. дис. … докт. псих. наук СПб., 1997. 34 с.

25. Быкова А. Ф. Англия и англичане, их прошлое и настоящее. Ростов-на-Дону : «Донская речь» Н. Параманова, 1905. 124 с.

26. Быкова Г. В. Лакунарность как категория лексической системологии. автореф. дис. ... докт. филол. наук. Воронеж, 1999. 33 с.

27. Вайсгербер Л. О силах немецкого языка // Очерки по общему языкознанию. М. : Изд-во МГУ, 1962. 382 с.

28. Введенская Л. А. Русский язык и культура речи. Ростов-на-Дону : Феникс, 2006. 142 с.

29. Вдовиченко В. Італійська Шевченкіана [Електронний ресурс] // Режим доступу : irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.

30. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. М. : Языки славянской культуры, 2001. 287 с.

31. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков. М. : Языки русской культуры, 1999. 780 с.

32.Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. М. : Русские словари, 1997. 416 с.

33. Великобритания : лингвострановедческий словарь. М. : Русский язык, 1978. 480 с.

34. Верещагин Е. М. Язык и культура : Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. М. : Русский язык, 1983. 269 с.

35. Воркачев С. Г. Концепт счастья в английском языке : значимостная составляющая// Массовая культура на рубеже XX–XXI веков : Человек и его дискурс. М. : Азбуковник, 2003. С. 263–275.

36. Воркачев С. Г. Лингвоконцептология и межкультурная коммуникация : истоки и цели // Филологические науки. 2005. № 4. С. 76–83.

37. Воркачев С. Г. Национально-культурная специфика концепта любви в русской и испанской пареомиологии // Филологические науки. 1995. № 3. С. 56–66.

38. Воркачев С. Г. Сопоставительная этносемантика телеономных концептов «любовь» и «счастье» (русско-английские параллели) Волгоград : Перемена, 2003. 164 с.

39. Воробьев В. В. Лингвокультурология (теория и методы) М. : Изд-во РУДН, 2008. 240 с.

40. Воронкова И. С. Лингвистическое освоение чужой действительности : дис. … канд. филол. наук : 10.02.19 Воронеж, 2011. 259 с.

41. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис : у 2 т. К. : Оберіг, 1991. Т. 1. 450 с.; Т. 2. 445 с.

42. Всеобщая декларация о культурном разнообразии, 2 ноября 2001 г., UNESCO Doc. 31C/Res 25, Annex 1 (2001) [Электронный ресурс] / Режим доступа : www1.umn.edu/.../russian/.../Rculturaldiversitydecl.html.

43. Гавріна Н. І. Концепції трансформацій етнічної ідентичності в сучасному суспільстві // Нова парадигма : Вип. 65; ч. ІІ. К. : Вид-во НПУ імені М. Драгоманова, 2007. С. 31–36.

44. Гачев Г. Д. Америка в сравнении с Россией и Славянством : [в 2 кн.] М. : РАРИТЕТ, 1997 677 с.

45. Гачев Г. Д. О национальных картинах мира // Народы Африки. 1967. № 1. С. 77–81.

46. Глущенко Т. С. Феноменология паралингвистической лакунарности в русской и англо-американской лингвокультурах // Лакуны в языке и речи. Благовещенск : Изд-во БГПУ, 2003. С. 33–39.

47. Гнатенко П. І. Український національний характер. К. : ДОК-К, 1997. 114 с.

48. Горлова В. М. Українська національна ідентичність : компаративний аналіз націоналістичних дискурсів : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.12 Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. 187 с.

49. Гримич М. В. Традиційний світогляд та етнопсихологічні константи українців (Когнітивна антропологія) К. : [б. в.], 2000. 380 с.

50. Грушевский М. Освобождение России и украинский вопрос. Статьи и заметки. СПб. : Типография т-ва «Общественная польза», 1907. VIII. 294 с.

51. Гудков В. П. Стереотип России и русской и сербской литературе // Вестник МГУ. Серия 9 «Филология». 2001. № 2. С. 20–24.

52. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации. М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. 288 с.

53. Гумбольдт В. О различии строения человеческих языков и его влиянии на духовное развитие человечества // Избранные труды по языкознанию. М. : Прогресс, 1984. 397 с. С. 156–180.

54. Гуревич П. Культурология. М. : Изд-во «Проект», 2004. 336 с.

55. Дементьев В. В. Коммуникативные ценности русской культуры : категория персональности в лексике и прагматике. М. : Глобал ком, 2013. 336 с.

56. Єрмоленко С. Я. Мова і українознавчий світогляд. К. : НДІУ, 2007. 444 с.

57. Жайворонок В. Знаки української етнокультури. Словник-довідник. К. : Довіра., 2006. 703 с.

58. Жайворонок В. Мовні знаки культури : спроба лексикографічного опису // Лінгвостилістика : об'єкт – стиль, мета – оцінка. К. : [б. в.], 2007. С. 92–101.

59. Жайворонок В. Українська етнолінгвістика : Нариси : навчальний посібник. К. : Довіра, 2007. – 262 с.

60. Зализняк А. А. Константы и переменные русской языковой картины мира. М. : Языки славянских культур, 2012. 696 с.

61. Зейферт Е. И. Этническая картина мира российских немцев [Электронный ресурс] // Режим доступа : https://stihi.ru/2011/04/06/4528.

62. Зусман В. Межкультурная коммуникация : учебное пособие. Нижний Новгород, 2001. 320 с.

63. Игрунов В. В мире складывается два типа культур – глобальная и провинциальная (из интервью 7 ноября 2005 г.) [Электронный ресурс] // Режим доступа : http://www.igrunov.ru.

64. Калина Н. Прецедентные концепты в межкультурной коммуникации // Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство : У 5 ч. Вип. 89 (2). Кіровоград : РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2010. 352 с. С. 10–14.

65. Карасик В. И. Иная ментальность. М. : Гнозис, 2005. 352 с.

66. Карасик В. И. Культурные доминанты в языке // Языковая личность : Культурные концепты : сборник научных трудов. Волгоград-Архангельск : Перемена, 1996. С. 3–16.

67. Карасик В. И. Лингвокультурная концептология : учебное пособие к спецкурсу. Волгоград : Парадигма, 2009. 116 с.

68. Карасик В. И. Лингвокультурный концепт как единица исследования// Методологические проблемы когнитивной лингвистики : сборник научных трудов [под ред. И. А. Стернина]. Воронеж : ВГУ, 2001. С. 75–80.

69. Карасик В. И. Лингвокультурный типаж «русский интеллигент» // Аксиологическая лингвистика : лингвокультурные типажи : сборник научных трудов [под ред. В. И. Карасика]. Волгоград : Парадигма, 2005. С. 25–61.

70. Карпова К. С. Вербалізація національно-специфічних концептів американського суспільства XX – початку XXI ст. : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04 К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2008. 21 с.

71. Коваль В. И. Восточнославянская этнофразеология : деривация, семантика, происхождение. Гомель : Изд-во ГГУ им. Ф. Скорины, 1998. 213 с.

72. Ковальчук С. Ю. Неформальные молодежные объединения в условиях социальной трансформации современного российского общества : автореф. дис... канд. социол. наук Волгоград, 2008. 20 с.

73. Кокорев А. А. Психология межнационального общения : дисс. … докт. психол. наук. М., 1992. 594 с.

74. Колесов В. В. Концепты культуры // Вестник СПбУ. Сер.2. Вып. 4. 1994. С. 30–39.

75. Колесов В. В. Ментальные характеристики русского слова в языке и философской интуиции // Язык и этнический менталитет : Сборник научных трудов. Петрозаводск : Изд-во Петрозаводского ун-та, 1995. С. 13–24.

76. Колесов В. В. Отражение русского менталитета в слове // Российский менталитет и учет его особенностей в социальной работе. М. : [б. в.], 1994. 155 с. С. 148–174.

77. Коломієць Л. Рецепція англомовних перекладів поезій Тараса Шевченка інтернет-читачами (огляд читацьких відгуків та коментарів) // Шевченкознавчі студії. 2013. Вип. 16. С. 291–303.

78. Комиссаров В. Н. Коммуникативные концепции перевода // Перевод и коммуникация. М. : ИЯ РАН, 1997. С. 6–13.

79. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода : Проблемы переводоведения в освещении зарубежных ученых. М. : ЧеРо, 1999. 136 с.

80. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение : курс лекций. М. : ЭТС, 1999. 192 с.

81. Кон И. С. Национальный характер : миф или реальность? // Иностранная литература. 1968. № 9. С. 215–229.

82. Кононенко В. І. Мова у контексті культури. Київ – Івано-Франківськ : Плай, 2008. 392 с.

83. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія : навч. посіб. К. : Вища школа, 2008. 328 с.

84. Коптякова Е. Е. Германия в национальных стереотипах русских и американцев // Политическая лингвистика. Вып. 1 (24). Екатеринбург, 2008. С. 129–132.

85. Корнєва Л. М. Невербальні засоби в міжкультурній комунікації // Культура народов Причерноморья. 2004. № 49, т. 1. С. 88–90.

86. Костомаров Н. Две русские народности // Основа. СПб, 1861. № 3. С. 33–80.

87. Костюк Л. Б. Філогенетичні закономірності розвитку етнічної ментальності українців : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.05 ЛНУ імені Івана Франка. Л., 2008. 21 с.

88. Коул М. Культурные механизмы развития // Вопросы психологии. 1995. № 3. С. 5–20.

89. Коч Н. В. Роль базових лінгвокультурних концептів давньоруської християнської аксіології у становленні колективістського типу культури // Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2014. № 62. 240 с. С. 62–69.

90. Коч Н. В. Формування концептуального фрейму «європейські цінності» у свідомості сучасної молоді // «Мова мая, я з табою ў жыцці шчасце маю…» : зборнік навуковых артыкулаў. Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2016. 201 с. С. 78–83.

91. Кочетков В. В. Психология межкультурных различий. М. : ПЕР СЭ, 2002. 416 с.

92. Кравченко А. И. Культурология : учебное пособие. М. : Академический Проект, 2002. 496 с.

93. Красных В. В. Этнопсихолингвистика и лингвокультурология : курс лекций. М. : Гнозис, 2002. 284 с.

94. Кребер А. Культура. Критический анализ концепций и дефиниций [Электронный ресурс] М. : ФОРУМ «Studia humanitas», 1992 // Режим доступа : http://emuseum.mnsu.edu/information/biography/klmno/kroeber_alfred.html.

95. Крейдлин Г. Е. Невербальная семиотика : язык тела и естественный язык. М. : Новое литературное обозрение, 2002. 592 с.

96. Кубрякова Е. С. Краткий словарь когнитивных терминов. М. : МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997. 245 с.

97. Кузнєцова Т. «Свій»/«чужий» у текстовому просторі ЗМІ [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека Інституту журналістики // Режим доступу : http://journlib.univ.kiev.ua/index.

98. Кузьмин С. С. Русско-английский словарь пословиц и поговорок. М. : Русский язык, 1989. 353 с.

99. Куликова Л. В. Межкультурная коммуникация : теоретические и прикладные аспекты. На материале русской и немецкой лингвокультур : Монография. Красноярск : РИО КГПУ, 2004. 196 с.

100. Лабунская В. А. Невербальное поведение. Ростов-на-Дону : Феникс, 2006. 245 с.

101. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем. М. : УРСС Эдиториал, 2004. 256 с.

102. Ларина Т. В. Сопоставление английских и русских лингвокультурных традицій. М. : Рукописные памятники Древней Руси, 2009. 507 с.

103. Ларченко В. В Современная межлингвокультурная коммуникация : конструирование глобального языкового пространства? // Культура народов Причерноморья. 2004. № 49, Т. 1. С. 97–99.

104. Латов Ю. В. Восточнославянские страны на ментальной карте мира по Г. Хофстеду // Научные труды ДНТУ. Донецк : ДонНТУ, 2010. С. 161–168.

105. Лебедько М. Г. Культурные преграды : преодоление трудностей межкультурного общения (Culture Bumps : Overcoming Misunderstandings in Cross-Cultural Communication) Владивосток : Изд-во ДВГУ, 1999. 196 с.

106. Лебон Г. Психология народов и масс. СПб. : Манет, 1996. 316 с.

107. Левинас Э. Время и Другой. СПб. : Изд-во Высшая религиозно-философская школа, 1998. 265 с.

108. Леонтович О. А. Россия и США : введение в межкультурную коммуникацию Волгоград : Перемена, 2003. 399 с.

109. Леонтович О. А. Русские и американцы : парадоксы межкультурного общения : монография. М. : Гнозис, 2005. 352 с.

110. Мальцева К. С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.04 // Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. К., 2002. 20 с.

111. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : учебное пособие. Минск : ТетраСистемс, 2005. 256 с.

112. Маслова В. А. Лингвокультурология : учебное пособие. М. : Наука, 2001. 208 с.

113. Махній М. М. Символіка тіла. Чернігів : РВВ комітету у справах преси та інформації, 1997. 32 с.

114. Мацько Л. І. Українська мова в освітньому просторі : навчальний посібник. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 607 с.

115. Медведева Т. С. Ключевые концепты немецкой лингвокультуры : монография [Электронный ресурс] М. : ФЛИНТА, 2012. 161 с.

116. Місевра І. В. Проблеми ментальності та національної самосвідомості : спроби дослідження витоків О. : Астропринт, 1998. 47 с.

117. Мотыгуллина З. А. Концепт «судьба» в татарской и английской языковой картине мира : монография. Казань : ТГГПУ, 2009. 139 с.

118. Мясоедов С. П. Основы кросс-культурного менеджмента. Как вести бизнес с представителями других стран и культур. М. : Восток-Запад, 2003. 256 с.

119. Налчаджян К. А. Самопознание, самосознание и этническая Мы-концепция // Вестник СамГУ. 2006. № 10/2 (50).

120. Науменко А. М. Мова і діалог культур // Вісник ХНУ. 2004. № 635. С. 118–122.

121. Нэпп М. Невербальное общение. СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. 512 с.

122. Обушний М. І. Етнонаціональна ідентичність – феномен самовизначення українців. К. : Редакційно-видавничий центр «Київський університет», 1999. 40 с.

123. Омельченко Е. Л. Про эмо, готов и нравственность [Электронный ресурс] // Режим доступа : http://www.polit.ru/ author/2009/01/23/subkult.

124. Орлова Э. А. Культурная (социальная) антропология. М. : Академический Проект, 2004. 480 с.

125. Оруэлл Дж. Англичане // 1984 и эссе разных лет. М. : Прогресс, 1989. С. 309–340.

126. Отарова Л. И. Концепт «Gewissen» в немецком языковом пространстве: автореф. дис. … канд. филол. наук : 10.02.04 Пятигорск, 2005. 20 с.

127. Очерк американского коммуникативного поведения. под. ред. Стернина И. А. Воронеж : Истоки, 2001. 206 с.

128. Ощепкова В. В. Язык и культура Великобритании, США, Канады, Австралии. Новой Зеландии. М.–СПб. : ГЛОССА/КАРО, 2004. 367 с.

129. Палажченко П. Мой несистематический словарь (Из записной книжки переводчика) М. : Р. Валент, 2002. 304 с.

130. Панарин А. С. Россия в Евразии : геополитические вызовы и цивилизационные ответы // Вопросы философии. 1994. № 12. С. 19–31.

131. Парфьонова О. І. Традиції в моральній культурі українського народу (друга половина XIX–XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 17.00.01 К. : КНУКМ, 2004. 175 с.

132. Пассов Е. И. Коммуникативное иноязычное образование. Концепция развития индивидуальности в диалоге культур. Липецк : Изд-во ЛГПИ, 1998. 159 с.

133. Персикова Т. Н. Межкультурная коммуникация и корпоративная культура : учебное пособие. М. : Логос, 2002. 225 с.

134. Подольская Е. А. Культурология : учебное пособие. Х. : Изд-во НФаУ : Золотые страницы, 2003. 160 с.

135. Понятие судьбы в контексте разных культур : Сборник статей. М. : Наука, 1994. 318 с.

136. Попов В. Ю. Український господарський менталітет : сутність і трансформації : дис... канд. філос. наук : 09.00.03 НАН України, Центр гуманітарної освіти. К., 2000. 192 с.

137. Попова З. Д. Язык и национальная картина мира. Воронеж : Изд-во «ИСТОКИ», 2002. 318 с.

138. Постовалова В. И. Картина мира в жизнедеядеятельности человека // Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира. М. : Наука, 1988. С. 8–69.

139. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. К. : ВЦ Київський університет, 1999. 308 с.

140. Проблемы языка в глобальном мире : Монография. под. ред. Ганиной Е. В., Чумакова А. Н. М. : ООО «Проспект», 2016. 208 с.

141. Резникова Т. Б. Этнопсихолингвистическая специфика кинесических лакун // Лакуны в языке и речи. Благовещенск : БГПУ, 2003. С. 177–182.

142. Рогова А. В. Стратегии и тактики межкультурной лингводидактики как инновационной основы обучения русскому языку : дис. … канд. пед. наук : 13.00.02 М., 2012. 205 с.

143. Розин В. М. Культурология : учебник. М. : Гардарики, 2003. 462 с.

144. Рудик І. М. Культурна специфіка невербального коду в міжкультурній комунікації // Вісник ЖДУ імені І. Франка. 2005. № 23. С. 101–103.

145. Рум А. Р. У. Великобритания : лингвострановедческий словарь. М. : Русский язык, 2000. 560 с.

146. Саволоцька А. Особливості перекладу міфологічного колориту вступу до балади Тараса Шевченка «Причинна» англійською мовою // Шевченкознавчі студії. 2013. Вип. 16. С. 303–310.

147. Семигінівська Т. В. Вплив глобалізації на мову як аспект культури суспільства // Вісник СумДУ. Серія Філологія. 2007. № 1. Том 2. С. 45–49.

148. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологи. М. : Прогресс, 1993. 654 с.

149. Словарь по межкультурной коммуникации : Понятия и персоналии. В. Г. Зинченко, В. Г. Зусман, З. И. Кирнозе, Г. П. Рябов. М. : Флинта, 2010. 136 с.

150. Снитко Е. С. Русский язык в этнолингвистическом освещении : лекционный курс. К. : КНУ имени Т. Шевченко, 2005. 88 с.

151. Соловьева Н. Лингвокультурный концепт «бык». Актуализация концепта в испанской языковой картине мира. Saarbrücken: : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2011. 220 с.

152. Сорокин Ю. А. Стереотип, штамп, клише : К проблеме определения понятий // Общение : Теоретические и прагматические проблемы. М. : [б. в.], 1978. С. 133–138.

153. Сошніков А. О. Репрезентація української ментальності у соціокультурних синтезах : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.04 / А. О. Сошніков; ХДПУ імені Г. С. Сковороди. Х., 1999. 199 с.

154. Спиридонова Л. К. Етнокультурні особливості образу світу українців : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 ОНУ імені І. І. Мечникова. О., 2009. 18 с.

155. Спіжова А. В. Дефініції поняття «міжкультурна комунікація» // Науковий часопис. Серія 9 «Сучасні тенденції розвитку мов». К. : КНПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. С. 68–72.

156. Стахів М. Український комунікативний етикет : навчально-методичний посібник К. : Знання, 2008. 245 с.

157. Степанов Ю. С. Константы мировой культуры. Алфавиты и алфавитные тексты в периоды двоеверия. М. : Наука, 1993. 158 с.

158. Степанов Ю. С. Константы : Словарь русской культуры. М. : Языки русской культуры, 1997. 824 с.

159. Степин В. С. Культура // Новая философская энциклопедия : в 4-х т. М. : Мысль, 2010. Т. 2. С. 341–347.

160. Стернин И. А. Национальная специфика мышления и проблема лакунарности // Связи языковых единиц в системе и реализации : Межвузовский сборник научных трудов. Тамбов : Изд-во ТГУ, 1997. С. 22–31.

161. Стернин И. А. Очерк английского коммуникативного поведения. Воронеж : ВГУ. Межрегиональный Центр коммуникативных исследований, 2003. 116 с.

162. Стефанский Е. Е. Концепт «совесть» в русской, польской и чешской лингвокультурах // Известия РГПУ имени А. И. Герцена. Вып. № 71, 2008. С. 124–131.

163. Тарнас Р. История западного мышления («Страсти западного ума») [Электронный ресурс] // Richard Tarnas. Passion of Western Mind (1991)]. М. : КРОН-ПРЕСС, 1995 // Режим доступа : www.psylib.org.ua/books/tarna01/index.htm.

164. Телия В. Н. Первоочередные задачи и методологические проблемы исследования фразеологического состава языка в контексте культуры // Фразеология в контексте культуры. М. : Языки русской культуры, 1999. С. 13–24.

165. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты М. : Языки русской культуры, 1996. 288 с.

166. Тер-Минасова С. Г. Глобальное село или Вавилонская башня: языковая и межкультурная коммуникация // Вестник МГУ. Сер. 21. 2004. № 1.

167. Тер-Минасова С. Г. Роль языка в формировании личности. Язык и национальный характер // Этносоциолинвистика : хрестоматия [авт.-сост. Н. И. Коновалова]. Екатеринбург : [б. в.], 2004. С. 241–249.

168. Тищенко К. Мовні контакти : свідки формування українців. К. : Аквілон-Плюс, 2006. 416 с.

169. Толстой Н. И. Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике. М. : Индрик, 1995. 512 с.

170. Толстой Н. И. Язык и народная культура : Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике. М. : Индрик, 1995. 509 с.

171. Томахин Г. Д. Америка через американизмы. М. : Высшая школа, 1982. 256 с.

172. Томахин Г. Д. От страноведения к фоновым знаниям носителей языка и национально-культурной семантике языковых единиц в их языковом сознании. // Русский язык за рубежом. 1995. № 1. С. 54–65.

173. Томахин Г. Д. Перевод как межкультурная коммуникация // Перевод и коммуникация. М. : ИЯ РАН, 1997. С. 129–137.

174. Томахин Г. Д. США. Лингвострановедческий словарь. М. : Русский язык, 1999. 576 с.

175. Томахин Г. Д. Теоретические основы лингвострановедения (на материале лексических американизмов английского языка): автореф. дис. … докт. филол. наук. М., 1984. 32 с.

176. Топорков А. Л. Малоизвестные источники по славянской этносоциологии (конец XIX – начало XX в.) // Этнические стереотипы мужского и женского поведения. – СПб., 1991. С. 307–318.

177. Уайт Л. Избранное : Наука о культуре. М. : РОССПЭН, 2004. 960 с.

178. Уайт Л. Понятие культуры // Работы Л. А. Уайта по культурологии. (Сборник переводов). М. : РАН ИНИОН, 1996. С. 162–169.

179. Уорф Б. Отношение норм поведения и мышления к языку // Зарубежная лингвистика. Т. 1. М. : Прогресс, 1999. С. 58–91.

180. Успенский Б. А. Избранные труды. Т. 1. Семиотика истории. Семиотика культуры. М. : Гнозис, 1994. 429 с. С. 320–332.

181. Уфимцева Н. В. Этнический характер, образ себя и языковое сознание русских // Языковое сознание : формирование и функционирование. М. : Наука, 2000. 135 с.

182. Флиер А. Я. Культурология для культурологов : учебное пособие. М. : Академический Проект; Екатеринбург : Деловая книга, 2002. 492с.

183. Флорин С. Муки переводческие : Практика перевода. М. : Высшая школа, 1983. 184 с.

184. Формановская Н. И. Речевой этикет и культура общения. М. : Высшая школа, 1999. 157 с.

185. Хайруллина Р. Х. Лингвистика межкультурных коммуникаций : курс лекций. Уфа : Изд-во БГПУ, 2005. 138 с.

186. Хайруллина Р. Х. Универсальные культурные концепты в контексте межкультурной коммуникации / Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2 : Филология и искусствоведение. № 3. 2011.

187. Халяпина Л. П. Методические вопросы обучения студентов исследованию сходств и различий в интерпретации универсальных культурных концептов // Вестник Кемеровского государственного университета, 2012. № 1.

188. Халяпина Л. П. Разработка новой модели преподавания лингвистических дисциплин, ориентированной на формирование комптенции в сфере универсальных культурных концептов // Вестник Кемеровского государственного университета, 2012. № 4 (т. 4).

189. Хейзинга Й. Homo Ludens. Статьи по истории культуры. пер. с гол. Д. В. Сильвестрова. М. : Прогресс–Традиция, 1997. 416 с.

190. Хрипко С. А. Духовно-релігійні вияви української ментальності : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.11 НПУ імені М. П. Драгоманова. К., 2003. 189 с.

191. Хроленко А. Т. Основы лингвокультурологии : Учебное пособие. М. : Флинта-Наука, 2004. 184 с.

192. Чернов Г. В. Англо-русский лингвострановедческий словарь. Смоленск : Полиграмма, 1996. 1185 с.

193. Чугу С. Вивчення взаємодії мови і культури в контексті зміни наукових парадигм // Науковий вісник ХДУ. Серія «Лінгвістика» : Збірник наукових праць. Херсон : Вид-во ХДУ, 2005. Вип. 2. С. 38–40.

194. Швейцер А. Д. Буквальный перевод и интерференция // Перевод и коммуникация. М. : ИЯ РАН, 1996. С. 22–34.

195. Шмелев А. Д. Русская языковая модель мира : материалы к словарю. М. : Языки славянской культуры, 2002. 224 с.

196. Этнические стереотипы мужского и женского поведения : Сборник статей. отв. ред. А. К. Байбурин, И. С. Кон. СПб. : Наука, 1991. 318 с.

197. Этнические стереотипы поведения : Сборник статей. под. ред. А. К. Байбурина Л. : Наука, 1985. 325 с.

198. Юрій М. Ф. Етногенез та менталітет українського народу : Навчальний посібник. К. : Кондор, 2008. 262 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання: виконання індивідуальних завдань, контрольних і практичних робіт, написання рефератів, повідомлень.